

ISSN 0774-7225

v.z.w. ARABEL a.s.b.l.

FEUILLE DE CONTACT

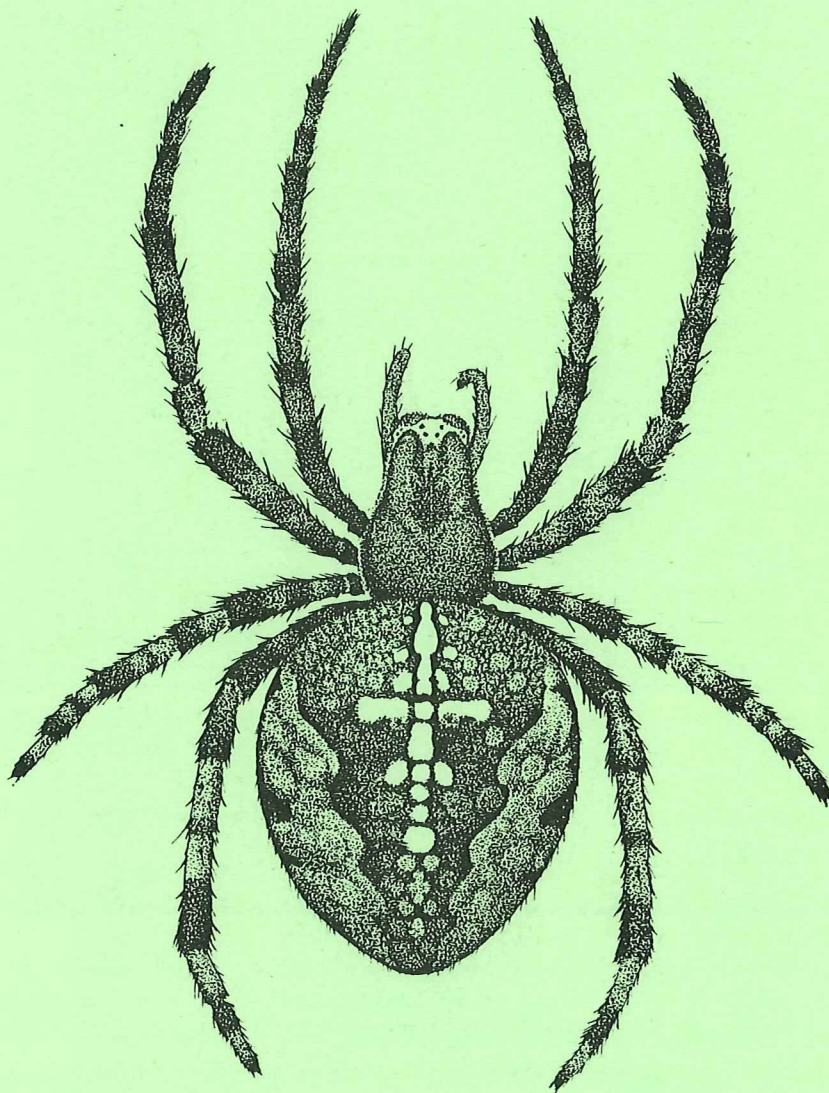
NIEUWSBRIEF

Société arachnologique de Belgique

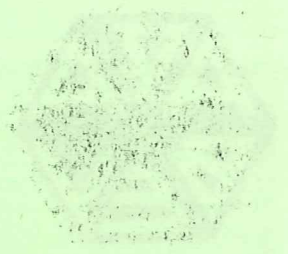
Belgische Arachnologische Vereniging

4

maart 1987 mars

BRUSSEL - BRUXELLES

ARABIA

MISSISSIPPI

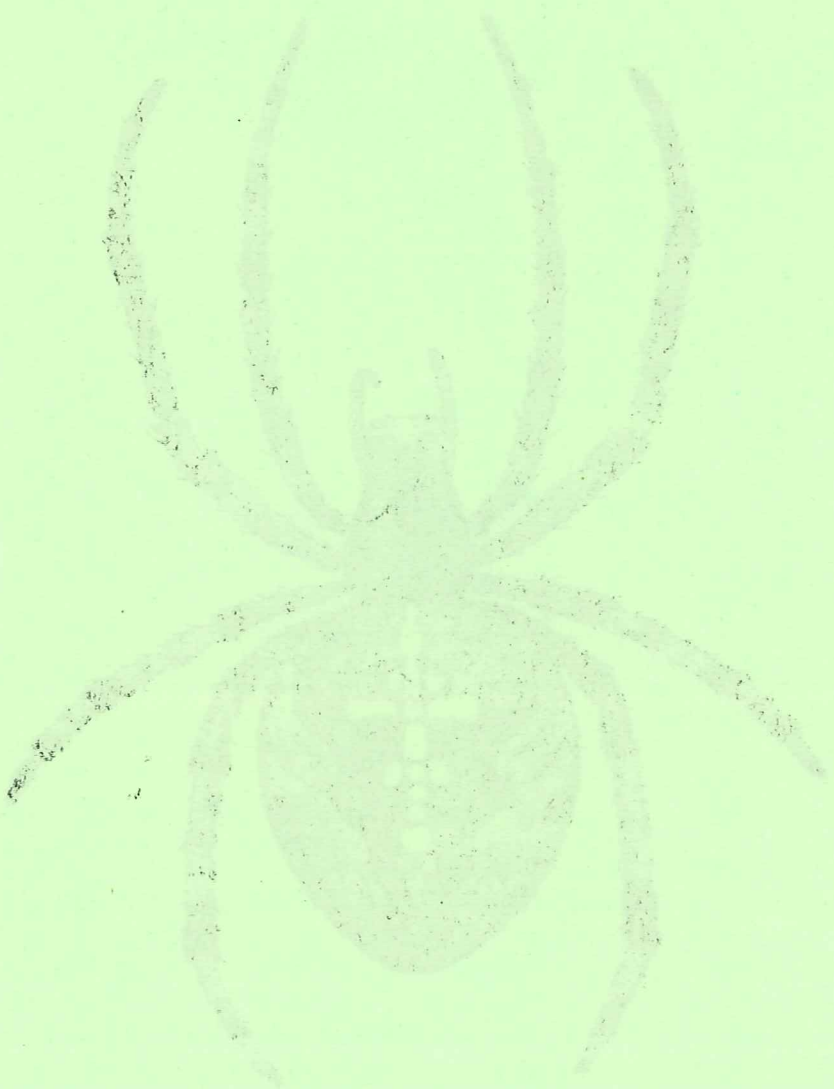
OFFICE OF THE SECRETARY

Department of the Interior

Division of Reclamation

UNITED STATES

4

Copyright, 1911, by the United States Government

v.z.w. **ARABEL** a.s.b.l.

Feuille de Contact

Société arachnologique de Belgique

Siège Social : Rue Vautier 29

1040 BRUXELLES

Compte / Rekening : 001-1662395-85 "Arabel-Gent"

Nieuwsbrief

Belgische Arachnologische Vereniging

Sociale Zetel : Vautierstraat 29

1040 BRUSSEL

maart 1987 mars

Président / Voorzitter : Jean Kekenbosch (I.R.Sc.N.B.); 29 rue Vautier
B-1040 Bruxelles

Secretaris / Secrétaire : Léon Baert (K.B.I.N.); Vautierstraat 29
B-1040 Brussel

Penningmeester / Trésorier : Jean-Pierre Maelfait (Vl. Inst. Natuurbehoud);
Monterreystraat 43, B-9000 Gent

Ondervoorzitter / Vice-Président : Rudy Jocqué (Mus. Centr. Afrika, Tervuren)

Administrateurs / Beheerders : Rop Bosmans (R.U.G.);
Jan Hublé (R.U.G.) en
Maurice Ransy (I.R.Sc.N.B.)

Redaktieraad en leescommissie

Jan Hublé (Redactie Nieuwsbrief), Jean Kekenbosch (Rédaction Feuille de Contact)
Léon Baert (Eindredactie) Jean-Pierre Maelfait en Rudy Jocqué.

Comité de Rédaction et de lecture

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5700 S. DICKINSON AVE.
CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

RECEIVED: 1971 JAN 14 10 10 AM
BY: J. H. D. J. VAN DER PLOEG

FROM: J. H. D. J. VAN DER PLOEG
TO: J. H. D. J. VAN DER PLOEG

RE: J. H. D. J. VAN DER PLOEG
SUBJECT: J. H. D. J. VAN DER PLOEG

DATE: 1971 JAN 14 10 10 AM

RECEIVED: 1971 JAN 14 10 10 AM
BY: J. H. D. J. VAN DER PLOEG
TO: J. H. D. J. VAN DER PLOEG

RE: J. H. D. J. VAN DER PLOEG
SUBJECT: J. H. D. J. VAN DER PLOEG
DATE: 1971 JAN 14 10 10 AM

Notulen van de Algemene Vergadering

Eerste Algemene Vergadering van ARABEL gehouden op zaterdag 31 januari 1987 te 14u30 in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel.

Aanwezig: M. Alderweireldt; L. Baert; L. Bara; J. Bosselaers; V. Bruynbroeck; J. Collard; C. Colson; J.M. Couvreur; R. De Keer; C. Devahif; J.F. Hermanns; J. Hublé; J. Jacobs; M. Janssen; H. Janssens; J. Kekenbosch; R. Kekenbosch; J.P. Maelfait; A. Radermecker; M. Ransy; L. Scevenels; H. Segers; J. Van Keer; H. Vanuytven; A. Verbruggen.

Verontschuldigd: K. Decler; B. Goethals; R. Jocqué; D. Wijnants.

1° Presidentiële toespraak:

Geachte Collega's,

Ik wens jullie allen welkom in de lokalen van het K.B.I.N. en ben zeer verheugd U zo talrijk bij de aanvang van onze eerste Algemene Vergadering te kunnen begroeten.

Deze Algemene Vergadering zal uit twee delen bestaan. Het eerste deel is louter administratief, het tweede deel zal gewijd worden aan een lezing door J.P. Maelfait en L. Baert over de Galapagos eilanden.

Mijn dank gaat naar de leden van de Raad die mij dit jaar bij het beheer van de Vereniging hebben geholpen, in het bijzonder onze secretaris en penningmeester, L. Baert en J.P. Maelfait, alsook naar Prof. Em. J. Hublé voor de vertaling van de franstalige artikels en voor de verzending van de correspondentie.

Mijn erkentelijkheid gaat eveneens naar de Directie van het K.B.I.N., voor het ons ter beschikking stellen van de lokalen voor onze samenkomsten.

Sinds haar oprichting als vzw is onze Vereniging voortdurend gegroeid en telt nu reeds meer dan 50 betalende leden. Laten we nu hopen dat we op deze goede weg niet blijven stagneren, maar dat het aantal leden nog zal blijven toenemen.

U hebt onlangs nummer 3 van onze "Nieuwsbrief" ontvangen en een reeks andere artikels wachten op publikatie, ze zijn bestemd voor ons volgend nummer. Voor verdere uitleg verwijs ik naar het hierna volgend verslag van de secretaris.

Onze financiële toestand is goed. Onze penningmeester, J.P. Maelfait, zal U dit straks bevestigen.

Ik beëindig deze korte toespraak met de hoop dat de "Belgische Arachnologische Vereniging" verder zal floreren en dat de leden ons interessante en originele artikels mogen toesturen voor publikatie in de "Nieuwsbrief".

Met dank voor jullie aandacht,

J. KEKENBOSCH
Voorzitter.

2° Verslag van de Secretaris :

Het voorbije jaar werden drie nummers van de Nieuwsbrief gepubliceerd met een totaal van 79 bladzijden. Voor het jaar 1987 worden eveneens drie nummers voorzien die in maart, juli en november zullen verschijnen. Ons volgend nummer, n° 4, zal de teksten bevatten van de mededelingen gehouden tijdens de laatste vergadering van 25 oktober 1986. Een aantal soortenlijsten en korte teksten die niet als mededeling werden ingediend, zullen naar het daaropvolgend nummer overgeheveld worden.

Wij danken Mevrouw M. Peeters voor het typwerk welke ze verricht voor de Nieuwsbrief.

3° Verslag van de penningmeester :

De inkomsten bedroegen 19.943 BF (waaronder de lidgelden van 1986 en gedeeltelijk 1987). De totale uitgaven bedroegen 6.585 BF (drukken van de nederlandstalige statuten). Op 31 december 1986 bedroeg het batig saldo 13.358 BF. Voor 1987 worden de inkomsten (resterende lidgelden 1987) op 9.000 BF en de uitgaven op 20.980 BF (waaronder het drukken van de franstalige statuten en het drukken van de Nieuwsbrief 1986 en 1987) geraamd.

4° Keuze van de jaarlijkse excursie :

Voorgestelde plaatsen :

voor de maand juni 1987 : De "Halde calaminaire du Rocheux et le Thier du Gibet" in de omgeving van Verviers (halde = ertsresidu). Voorstel ingediend door J.F. Hermanns;

voor de maand september 1987 : Vallei van de Zwarte Beek te Hoerselt (Beringen). Voorstel ingediend door J. Jacobs.

Beide voorstellen werden enthousiast goedgekeurd. Nadere informatie zal ons verstrekt worden tijdens de volgende vergadering.

5° Er werd unaniem beslist een I.S.S.N.-nummer voor de Nieuwsbrief aan te vragen, zodat de gepubliceerde mededelingen een officieel karakter krijgen.

6° Er werd eveneens besloten tot de oprichting van een bibliotheek. Telkens

de financiële toestand van de Vereniging het toelaat zullen een aantal, voor alle leden, interessante boeken aangekocht worden. De bibliotheek zal op het K.B.I.N. gevestigd worden en Maurice Ransy heeft de taak van bibliothecaris op zich genomen.

7° Varia :

- Marc Janssen meldt een nieuwe soort voor de Belgische araneofauna : Gnaphosa nigerrima L. Koch, gevangen te Rekem (Vallei van de Ziepbeek) tijdens de maand juni 1986 8 ♂♂, 8 ♀♀ door Piet Poot. De determinatie werd door Ute Grimm (Duitsland) bevestigd.

- Jan Bosselaers schenkt een fotocopij van twee artikels aan de zopas opgerichte bibliotheek. Nadien toont hij een schilderij, van zijn hand gemaakt, van een eigenaardig gestructureerde Nepalese hooiwagen.

- Volgende vergadering : 30 mei 1987 te 14u30 in de lokalen van het K.B.I.N.

P r o c è s - v e r b a l d e l ' A s s e m b l é e G é n é r a l e

Première Assemblée Générale d'ARABEL qui s'est tenue le samedi 31 janvier 1987 à 14 H 30 dans les locaux de l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique, rue Vautier 29, 1040 Bruxelles.

Présents: M. Alderweireldt, L. Baert; L. Bara; J. Bosselaers; V. Bruynbroeck; J. Collard; C. Colson; J.M. Couvreur; R. De Keer; C. Devahif; J.F. Hermanns; J. Hublé, J. Jacobs; M. Janssen; H. Janssens; J. Kekenbosch; R. Kekenbosch; J.P. Maelfait; A. Radermecker; M. Ransy; L. Scevenels; H. Segers; J. Van Keer; H. Vanuytven; A. Verbruggen.

Exusés: K. Decleer; B. Goethals; R. Jocqué; D. Wijnants.

1° Allocution présidentielle :

Chers collègues,

Je vous souhaite la bienvenue dans les locaux de l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique et je suis très heureux de vous voir si nombreux pour cette première Assemblée Générale Ordinaire.

Cette Assemblée Générale sera divisée en 2 parties. La première sera administrative, la seconde partie sera consacrée à l'exposé de J.P. Maelfait et L. Baert au sujet des îles Galapagos.

Je remercie les membres du Comité qui tout au long de cette année m'ont aidé dans la gestion de notre Société, et plus particulièrement nos dévoués Secrétaire et Trésorier, L. Baert & J.P. Maelfait, ainsi que le Prof. Hon. J. Hublé pour la traduction des articles francophones et l'expédition du courrier.

Ma gratitude va également à la Direction de l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique, pour les locaux qu'elle met à notre disposition pour y tenir nos réunions.

Depuis sa création en a.s.b.l., notre Société n'a cessé de prospérer, nous sommes déjà à plus de cinquante membres en règle de cotisation, espérons que nous ne nous arrêterons pas en si bon chemin et que le nombre de membres ira en s'accroissant.

Vous venez, d'autre part, de recevoir le n° 3 de notre "Feuille de Contact" déjà d'autres articles attendent d'être publiés, ce sera pour les prochains numéros, notre Secrétaire aura l'occasion de vous en dire plus long lors de son exposé sur le Secrétariat de la Société.

Notre situation financière est bonne, J.P. Maelfait, notre Trésorier vous confirmera cela lors de son intervention prévue au point 3 de l'ordre du jour.

Je termine cette courte allocution en espérant que la "Société arachnologique de Belgique" continuera à prospérer et que ses membres continueront à nous faire parvenir de nombreux et intéressants articles originaux aux fins de publication.

Je vous remercie de votre aimable attention.

J. KEKENBOSCH
Président.

2° Rapport du Secrétaire :

Au cours de l'année écoulée, trois fascicules de la "Feuille de Contact" ont été publiés avec un total de 79 pages. Pour 1987 nous prévoyons également trois numéros, ils paraîtront en mars, juillet et novembre. Le numéro 4, contiendra les communications faites lors de la réunion du 25 octobre 1986. Des listes d'espèces et quelques textes n'ayant pas fait l'objet d'une communication verbale, seront publiés dans le fascicule n° 5.

Nous remercions Mme M. Peeters pour la dactylographie des textes de notre "Feuille de Contact".

3° Rapport du Trésorier :

Les recettes s'élevaient à 19.943 FB (cotisations 1986 et partiellement 1987). Les dépenses totales s'élevaient à 6.585 FB (impression des statuts en néerlandais). Au 31 décembre 1986, le solde était de 13.358 FB. Nous prévoyons pour 1987 une recette (cotisations restantes 1987) de 9.000 FB et une dépense de 20.980 FB (dont l'impression des statuts en français et l'impression de la Feuille de Contact pour 1986 et 1987).

4° Choix des excursions annuelles :

Sites proposés :

pour le mois de juin 1987 : "La Halde calaminaire de Rocheux et le Thier du Gibet" (environs de Verviers). Proposition faite par J.F. Hermanns;
pour le mois de septembre 1987 : La Vallée de la "Zwarte Beek" à Hoerselt (Beringen). Proposition faite par J. Jacobs.

Ces deux projets sont acceptés avec enthousiasme. Des informations plus précises concernant ces excursions seront données lors de notre prochaine réunion.

5° Il est décidé à l'unanimité d'introduire une demande de numéro ISSN pour la "Feuille de Contact" afin de donner à cette publication un caractère officiel.

6° Il est également décidé que la Société se constitue, petit à petit, une bibliothèque. Des livres intéressants les membres seront acquis, pour autant que la situation financière de notre Société le permettra. La bibliothèque ainsi constituée sera déposée à l'I.R.S.N.B., Mr M. Ransy a accepté d'en assurer la gestion.

7° Varia :

- Marc Janssen signale une nouvelle espèce pour la faune aranéologique de notre pays, il s'agit de Gnaphosa nigerrima L. Koch, 8♂♂, 8♀♀ capturés à Rekem (vallée du Ziepbeek), VI.1986 (leg. P. Poot). La détermination en a été confirmée par U. Grimm (Allemagne).

- Jan Bosselaers fait don à notre bibliothèque de photocopies de deux publications. Il fait également circuler une peinture, peinte de sa main, d'un Opilion du Népal, à la structure très bizarre.

- Prochaine réunion : 30 mai 1987 à 14.30 H dans les locaux de l'I.R.S.N.B.

- - - - -

Nieuwe leden - Nouveaux membres

BRUYNBROECK Viviane, Duindistellaan 40, B-8370 Blankenberge,
voorgesteld door J.P. Maelfait en R. De Keer;

DEVAHIF Christian, Rue Cardinal Mercier 17, B-7980 Stambruges,
voorgesteld door L. Baert en J. Kekenbosch;

JANSSENS Hugo, Borreweg 32, B-1500 Halle (Brabant),
voorgesteld door L. Baert en J.P. Maelfait;

LISSENS Ann, Wolvengracht 32, B-9910 Mariakerke (Gent),
voorgesteld door J.P. Maelfait en M. Alderweireldt;

WERGIFOSSE-MAQUINAY, Rue Mathieu Regnier 4, B-4860 Pepinster,
voorgesteld door J.P. Maelfait en J. Kekenbosch.

DE SPINNENFAUNA IN HET NATUURRESERVAAT

"HET HAGEVEN" TE NEERPELT, BELGISCH LIMBURG.

Marc JANSSEN

Weg naar Ellikom 130, B-3578 MEEUWEN

Samenvatting :

Gedurende twaalf maanden werd het genoemde gebied met 16 bodemvallen bemonsterd. Meer dan vijfduizend volwassen spinnen kwamen hierin terecht. Na determinatie bleken 160 soorten aanwezig te zijn, verdeeld over 20 families.

Macrargus carpenteri (O.P.CAMBRIDGE) en Neon valentulus FALCONER zijn nieuw voor de Belgische spinnenfauna.

Summary :

This paper gives a contribution to the knowledge of the spider fauna of the nature reserve "Het Hageven", Neerpelt, Province of Limburg, Belgium.

Macrargus carpenteri (O.P.CAMBRIDGE) and Neon valentulus FALCONER are new for the Belgian spiderfauna.

Résumé :

Pendant douze mois l'aire sus-mentionnée a été étudiée par la méthode du piègeage. Plus de 5.000 araignées adultes furent capturées. Après détermination, il apparaît que 160 espèces, réparties entre 20 familles sont présentes dans cette réserve.

Macrargus carpenteri (O.P. CAMBRIDGE) et Neon valentulus FALCONER sont nouveaux pour la faune de Belgique.

Het Hageven is gelegen in het Noorden van de provincie Limburg, 155 ha groot, en vormt gedeeltelijk de grens met Nederland, waar het verderop beschermd natuurgebied is, genaamd "De Plateaux". Op vraag van de heer H. Lehaen, conservator van Het Hageven, werden er spinnen verzameld door middel van bodemvallen. In de omgeving van het Pijnven, waar enkele verschillende biotopen vrij dicht bij elkaar liggen, werden 4 series van 4 bodemvallen geplaatst (formoloplossing 4 %).

Gedurende een jaarcyclus (augustus 1985 - augustus 1986) werden, met uitzondering van de wintermaanden, de vallen iedere 14 dagen verversd.

Bemonsterde biotopen:

Station 1 : N.O. helling van een landduin, begroeid met buntgras, pijpestro, typische duinvegetaties en in de lagere delen plaatselijk pitrus, mattenbies, enz.

Station 2 : Z.W. helling van dezelfde landduin met ongeveer eenzelfde plantengroei; plaatselijk Calluna heide.

Station 3 : overgang van een bosrand (dennebomen) naar het Pijnven, begroeid met pijpestro, gagelstruiken en pitrus.

Station 4 : overgang van de oever van het ven (Erica heide) naar Calluna heide

en vliegden.

In totaal werden 5425 volwassen spinnen verzameld, waaronder 3702 ♂♂ (68 %) en 1723 ♀♀ (32 %), verdeeld over 20 families en 160 soorten. Zeven soorten (4,3 %) vertegenwoordigen 60,5 % van alle gevangen spinnen met name :

1. <i>Pardosa pullata</i>	978 individuen = 18 %
2. <i>Trochosa terricola</i>	347 " = 6,4 %
3. <i>Walckenaeria atrotibialis</i>	169 " = 3,1 %
4. <i>Pocadicnemis juncea</i>	274 " = 5 %
5. <i>Centromerita concinna</i>	542 " = 10 %
6. <i>Macrargus rufus</i>	217 " = 4 %
7. <i>Lepthyphantes mengei</i>	769 " = 14 %

Twee soorten zijn nieuw voor de Belgische spinnenfauna met name :

Macrargus carpenteri (O.P.CAMBRIDGE): 4 ♂♂ , reeds vermeld in Nieuwsbrief ARABEL 2, p. 21-22;

Neon valentulus FALCONER: 1 ♂ op de helling van een landduin, periode 4.VI-18.VI.1986, en 1 ♀ tussen pijpestro en verspreid staande dennenbomen, periode 18.VI-3.VII.1986.

Verspreiding : alle ons omringende landen, maar toch vrij zeldzaam.

Enkele vermeldenswaardige vangsten voor Limburg en België zijn :

Micaria fulgens (WALCK.): 2 ♂♂ en 4 ♀♀ , gelijkmatig verdeeld over de Stations 2, 3 en 4.

Tweede gepubliceerde vindplaats voor Limburg, na As (J. Kekenbosch, 1959). In 1982 door Puts in Thiers de Nivelles (Luik) aangetroffen.

Micaria dives (LUCAS): 15 ♂♂ en 6 ♀♀ uitsluitend aanwezig in de landduinen.

Tweede vindplaats voor Limburg, na As (J. Kekenbosch, 1958). Verder bekend van Kalmthout (Becker, 1896), De Panne (Hublé, 1976) en Nieuwpoort (Hublé & Maelfait, 1982).

Zora silvestris KULCZ.: 11 ♂♂ en 1 ♀ voornamelijk in de landduinen.

Tweede vindplaats voor Limburg en België na de St. Martensheide te Bree (Janssen, 1979).

Synageles hilarulus (C.L.K.): 1 pas verveld ♂ op de helling van een landduin (3.IV-7.V.1986).

Vijfentwintig jaar geleden werd deze springspin voor het eerst vermeld door J. Kekenbosch (1961).

Arctosa figurata (SIMON): 8 ♂♂ in bodemvallen aan de oever van het Pijnven.

In de provincie Antwerpen werd deze spin voor het eerst in ons land gevangen door Jocqué (1977).

Enkele kms verder over de Nederlandse grens werd A. figurata vrij algemeen aangetroffen in "De Kempen", prov. N. Brabant (Tutelaers, 1978).

Dipoena prona (MENGE): 2 ♂♂ en 1 ♀ in de landduinen.

Derde vindplaats in België na De Panne (1912) in W.Vl. en Ozo-Izier (1958) in de Prov. Luxemburg (Baert, Bosselaers & Kekenbosch, 1984).

Centromerus incultus FALCONER: 1 ♂ in een klein perceel "Laagveen" aan de voet van een landduin (23.I-7.V.1986).

In 1982 werd C. incultus voor het eerst aangetroffen in een moerasgebied

(Leiemeersen) te Oostkamp, prov. W. Vlaanderen (Decleer, 1984).

Centromerus pabulator (CAMBR.): 25 ♂♂ en 6 ♀♀ aanwezig in alle vier Stations, in de maanden november, december en januari.

Eerste vindplaats voor Limburg, maar reeds gekend in de prov. Namen en Luxemburg (Becker, 1896), Luik (Baert & Kekenbosch, 1982) en Antwerpen (Jocqué 1979-1980).

Nomenclatuur

Bosmans, R. & Maelfait, J.P., 1986. Herziene soortenlijst van de Belgische spinnen. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 3: 9-28.

Dankwoord

Met dank aan de heer H. Lehaen, conservator van Het Hageven, die dit onderzoek heeft mogelijk gemaakt. Tevens wil ik de heer J. Vanhout, beëdigd wachter, en de D.A.C.-ploeg ter plaatse, van harte danken voor de korrekte en bereidwillige medewerking.

Tenslotte ben ik dank verschuldigd aan de heren Dr. L. Baert, Dr. R. Bosmans en Dr. J.P. Maelfait voor enerzijds het bevestigen en nazien van enkele determinaties en anderzijds het opzoeken van verschillende publicaties.

Referenties

Baert, L. & Kekenbosch, J., 1982. Araignées des Hautes Fagnes. II. Ecologie. Bull. K. Belg. Inst. Nat. Wet., 54(1): 1-21.

Baert, L., Bosselaers, J. & Kekenbosch, J., 1984. Araignées nouvelles ou rares pour la faune Belge. Bull. Annls Soc. r. belge Ent., 20: 318-321.

Becker, L., 1896. Les Arachnides de Belgique, 2 & 3. Ann. Mus. R. Hist. Nat. Belg., 12: 1-378.

Decleer, K., 1984. Centromerus incultus FALC., nieuw voor de Belgische spinnenfauna. Notulen Arabel, 17 maart 1984: 2.

Helsdingen, P.J. van, 1980. Novus catalogus Araneorum. Hucusque in Hollandia inventarum. Rijksmus. Natuur. Hist. Biblio., Leiden, 145 pp.

Hublé, J., 1976. Bodemspinnen van duinmoeras en helmduinen in het Staatsnatuurreservaat "De Westhoek". Biol. Jb. Dodonaea, 44: 226-230.

Hublé, J. & Maelfait, J.P., 1981(82). Analysis of the Spider Fauna from a North and a South Facing Slope of a Coastal Dune (Belgium). Faun.-ökol. Mitt., 5: 175-189.

Janssen, M., 1979. Spinnenfauna in en rond het Stamprooierbroek, Limburg, België. Stencil Wielewaal, 43 pp.

Jocqué, R., 1977. Contribution à la connaissance des araignées de Belgique IV. Biol. Jb. Dodonea, 45: 141-149.

Kekenbosch, J., 1961. Notes sur les araignées de la faune de Belgique IV, Salticidae. Bull. Inst. r. sc. nat. Belg., 37(43): 1-29.

- Kekenbosch, J., 1961. Araignées nouvelles pour la faune de Belgique: Synageles hilarulus (C. KOCH). Bull. Annls Soc. ent. Belg., 94(IX-XI): 229.
- Ledoux, J.C., 1970-1972. Notes d'Aranéologie: 2. Quelques captures intéressantes dans le Sud-Est de la France. Bull. Soc. Et. Sci. nat. Vaucluse, 93-95.
- Locket, G.H. & Millidge, A.F., 1951/1953. British Spiders 1 & 2: 1-310 & 1-449. Ray Society, London.
- Locket, G.H., Millidge, A.F. & Merrett, P., 1974. British Spiders 3: 1-314, Ray Society, London.
- Roberts, M.J., 1958. The spiders of Great-Britain and Ireland, 1: 1-229, Harley Books.
- Tutelaers, P., 1978. Spinnen uit de Kempen, Noord-Brabant (Araneae). Entomologische Berichten, 38: 85-90.
- Wiehle, H., 1956. Spinnentiere oder Arachnoidea. X. 28. Familie Linyphiidae. Tierwelt Dtl., 44: 1-337.
- Wiehle, H., 1960. Spinnentiere oder Arachnoidea. XI. Micryphantidae. Tierwelt Dtl., 47:1-620.
- Wunderlich, J., 1979. Revision der europäischen Arten der Gattung Micaria Westring 1851, mit Anmerkungen zu den übrigen palaarktischen Arten. (Arachnida: Araneida: Gnaphosidae). Zool. Beitrage. (N.F.), 25: 233-342.

Scortenlijst.

	♂♂	♀♀
<i>Atypus affinis</i> EICHWALD	13	
<i>Lathys humilis</i> (BL.)	4	
<i>Drassodes cupreus</i> (BL.)	10	13
<i>Drassodes lapidosus</i> (WALCK.)	1	
<i>Drassodes pubescens</i> (TH.)	17	5
<i>Haplodrassus signifer</i> (C.L.K.)	23	6
<i>Phaeocedus braccatus</i> (L.K.)	1	1
<i>Drassyllus pusillus</i> (C.L.K.)	1	1
<i>Zelotes electus</i> (C.L.K.)	14	4
<i>Zelotes latreillei</i> (SIMON)	13	12
<i>Zelotes serotinus</i> (L.K.)	15	15
<i>Zelotes petrensis</i> (C.L.K.)	27	13
<i>Gnaphosa leporina</i> (L.K.)	2	
<i>Micaria fulgens</i> (WALCK.)	2	4
<i>Micaria pulicaria</i> (SUND.)	22	33
<i>Micaria dives</i> (LUCAS)	15	6
<i>Clubiona reclusa</i> O.P. CMAB.		1
<i>Clubiona terrestris</i> WESTR.		1
<i>Clubiona neglecta</i> O.P. CAMB.	8	2
<i>Clubiona compta</i> C.L.K.	3	
<i>Clubiona diversa</i> O.P. CAMB.	24	4
<i>Clubiona subtilis</i> L.K.	12	11
<i>Cheiracanthium virescens</i> (SUND.)	2	2
<i>Phrurolithus festivus</i> (C.L.K.)	10	3
<i>Agroeca brunnea</i> (BL.)	1	
<i>Agroeca proxima</i> (O.P. CAMB.)	53	14
<i>Agroeca lusatica</i> (L.K.)	1	
<i>Zora spinimana</i> (SUND.)	41	14
<i>Zora silvestris</i> KULCZ.	11	1
<i>Xysticus cristatus</i> (CL.)	1	
<i>Xysticus audax</i> (SCHRANK)	1	
<i>Xysticus erraticus</i> (BL.)		1
<i>Philodromus aureolus</i> (CL.)	1	
<i>Thanatus striatus</i> C.L. KOCH	12	7
<i>Tibellus oblongus</i> (WALCK.)	1	
<i>Heliophanus flavipes</i> (HAHN)	1	
<i>Neon reticulatus</i> (BL.)	10	4
<i>Neon valentulus</i> FALCONER	1	1
<i>Euophrys frontalis</i> (WALCK.)	11	5
<i>Euophrys aequipes</i> (O.P. CAMB.)	3	
<i>Aelurillus v-insignitis</i> (CL.)	5	3
<i>Synageles hilarulus</i> (C.L.K.)	1	
<i>Myrmarachne formicaria</i> (DE GEER)	1	1
<i>Pardosa monticola</i> (CL.)		1
<i>Pardosa pullata</i> (CL.)	675	303
<i>Pardosa prativaga</i> (L. KOCH)		2
<i>Pardosa nigriceps</i> (TH.)	69	13
<i>Pardosa lugubris</i> (WALCK.)	1	1
<i>Pardosa proxima</i> (C.L. KOCH)		1
<i>Hygrolycosa rubrofasciata</i> (OHLERT)	17	
<i>Xerolycosa nemoralis</i> (WESTR.)		4
<i>Alopecosa pulverulenta</i> (CL.)	83	13
<i>Alopecosa accentuata</i> (LATR.)	10	8

	♂♂	♀♀
<i>Alopecosa fabrilis</i> (CL.)	5	1
<i>Trochosa ruricola</i> (DE GEER)	17	6
<i>Trochosa terricola</i> TH.	260	87
<i>Arctosa perita</i> (LATR.)	1	1
<i>Arctosa leopardus</i> (SUND.)	4	3
<i>Arctosa figurata</i> (SIMON)	8	
<i>Pirata hygrophilus</i> TH.	15	28
<i>Pirata uliginosus</i> (TH.)	37	9
<i>Pirata latitans</i> (BL.)	2	2
<i>Pirata piscatorius</i> (CL.)	1	
<i>Pirata piraticus</i> (CL.)		1
<i>Pirata tenuitarsis</i> SIMON	2	
<i>Pisaura mirabilis</i> (CL.)		
<i>Argyroneta aquatica</i> (CL.)	visuele waarnemingen	
<i>Agelena labyrinthica</i> (CL.)	(pro-adult) 1	
<i>Tegenaria atrica</i> C.L. KOCH	3	1
<i>Tegenaria agrestis</i> (WALCK.)	5	
<i>Antistea elegans</i> (BL.)	6	1
<i>Hahnia montana</i> (BL.)	52	4
<i>Hahnia nava</i> (BL.)	15	3
<i>Hahnia helveola</i> SIMON	18	3
<i>Ero cambridgei</i> KULCZ:	48	32
<i>Ero furcata</i> (VILLERS)	1	
<i>Euryopis flavomaculata</i> (C.L. KOCH)	1	1
<i>Dipoena prona</i> (MENGE)	27	10
<i>Crustulina guttata</i> (WIDER)	2	1
<i>Theridion bimaculatum</i> (LINN.)	9	
<i>Enoplognatha thoracica</i> (HAHB)	3	2
<i>Robertus lividus</i> (BL.)	3	
<i>Pholcomma gibbum</i> (WESTR.)	13	
<i>Tetragnatha extensa</i> (LINN.)	9	3
<i>Tetragnatha montana</i> SIMON	1	
<i>Pachygnatha clercki</i> SUND.	1	
<i>Pachygnatha degeeri</i> SUND.	7	5
<i>Metellina segmentata</i> (CL.)	11	
<i>Araneus diadematus</i> CL.		1
<i>Araneus quadratus</i> CL.		5
<i>Neoscona adianta</i> (WALCK.)		2
<i>Cercidia prominens</i> (WESTR.)		1
<i>Ceratinella brevis</i> (WIDER.)	1	
<i>Walckenaeria acuminata</i> BL.	6	1
<i>Walckenaeria antica</i> (WIDER)	11	8
<i>Walckenaeria cucullata</i> (C.L.K.)	17	39
<i>Walckenaeria atrotibialis</i> (O.P.C.)	19	3
<i>Walckenaeria dysderoides</i> (WIDER)	75	94
<i>Walckenaeria nudipalpis</i> (WESTR.)	11	2
<i>Walckenaeria monoceros</i> (WIDER)	7	
<i>Walckenaeria furcillata</i> (MENGE)	12	1
<i>Walckenaeria cuspidata</i> (BL.)	15	25
<i>Entelecara congenera</i> (O.P.C.)	58	23
<i>Metopobactrus prominulus</i> (O.P.C.)		1
<i>Gonatium rubens</i> (BL.)	8	2
<i>Peponocranium ludicrum</i> (O.P.C.)	5	1
<i>Pocadicnemis pumila</i> (BL.)	48	4
<i>Pocadicnemis juncea</i> LOCKET & MILL.	2	
	210	64

	♂♂	♀♀
<i>Hypselistes jacksoni</i> (O.P.C.)	1	
<i>Oedothorax fuscus</i> (BL.)	18	12
<i>Oedothorax retusus</i> (WESTR.)	5	
<i>Trichopterna cito</i> (O.P.C.)	1	
<i>Cnephalocotes obscurus</i> (BL.)	11	2
<i>Acartauchenius scurrilis</i> (O.P.C.)		3
<i>Tiso vagans</i> (BL.)		1
<i>Minyriolus pusillus</i> (WIDER)	19	2
<i>Tapinocyba praecox</i> (O.P.C.)	14	
<i>Tapinocyba insecta</i> (L. KOCH)		1
<i>Gongylidiellum latebricola</i> (O.P.C.)	24	1
<i>Micrargus herbigradus</i> (BL.)	6	2
<i>Diplocephalus cristatus</i> (BL.)	1	
<i>Diplocephalus permixtus</i> (O.P.C.).	2	
<i>Araeoncus humilis</i> (BL.)	3	
<i>Typhochrestus digitatus</i> (O.P.C.)	1	
<i>Erigone dentipalpis</i> (WIDER)	7	3
<i>Erigone atra</i> (BL.)	51	25
<i>Erigone longipalpis</i> (SUND.)		2
<i>Erigone vagans</i> AUDOUIN	6	
<i>Mioxena blanda</i> (SIMON)	2	1
<i>Meioneta rurestris</i> (C.L. KOCH)	11	2
<i>Meioneta saxatilis</i> (BL.)	6	
<i>Meioneta beata</i> (O.P.C.)	90	5
<i>Syedra gracilis</i> (MENGE)	1	1
<i>Centromerus sylvaticus</i> (BL.)	3	3
<i>Centromerus dilutus</i> (O.P.C.)	28	25
<i>Centromerus incultus</i> FALCONER	1	
<i>Centromerus pabulator</i> (CAMBR.)	25	6
<i>Tallusia experta</i> (O.P.C.)	13	17
<i>Centromerita bicolor</i> (BL.)	3	
<i>Centromerita concinna</i> (TH.)	304	238
<i>Saaristoa abnormis</i> (BL.)	2	
<i>Macrargus rufus</i> (WIDER)	150	67
<i>Macrargus carpenteri</i> (O.P.C.)	4	
<i>Bathyphantes gracilis</i> (BL.)	40	2
<i>Bathyphantes parvulus</i> (WESTR.)	13	3
<i>Bathyphantes nigrinus</i> (WESTR.)		1
<i>Kaestneria pullata</i> (O.P.C.)	1	
<i>Tapinopa longidens</i> (WIDER)	1	
<i>Taranucnus setosus</i> (O.P.C.)	1	1
<i>Stemonyphantes lineatus</i> (LINN.)	34	13
<i>Floronia bucculenta</i> (CL.)	1	
<i>Lepthyphantes minutus</i> (BL.)	2	1
<i>Lepthyphantes tenuis</i> (BL.)	11	7
<i>Lepthyphantes zimmermanni</i> BERTKAU		1
<i>Lepthyphantes cristatus</i> (MENGE)		2
<i>Lepthyphantes mengei</i> KULCZ.	516	253
<i>Lepthyphantes flavipes</i> (BL.)	1	
<i>Lepthyphantes tenebricola</i> (WIDER)	3	3
<i>Lepthyphantes ericaeus</i> (BL.)	20	5
<i>Microlinyphia pusilla</i> (SUND.)	2	2

100

101

102 103

104 105

106 107

108 109

110 111

112 113

114 115

116 117

118 119

120 121

122 123

124 125

126 127

128 129

130 131

132 133

134 135

136 137

138 139

140 141

142 143

144 145

146 147

148 149

150 151

152 153

154 155

156 157

158 159

160 161

162 163

164 165

166 167

168 169

170 171

172 173

174 175

176 177

178 179

180 181

182 183

184 185

186 187

188 189

190 191

192 193

194 195

196 197

198 199

200 201

202 203

204 205

206 207

208 209

210 211

TWEEDE BELGISCHE WAARNEMING VAN
CENTROMERUS PERSIMILIS (O.P.-CAMBRIDGE)
(DE VERSPREIDING VAN DEZE SOORT IN EUROPA).

Mark ALDERWEIRELDT
Laboratorium voor Oecologie der Dieren,
Zoögeografie en Natuurbehoud
K.L. Ledeganckstraat 35
B-9000 GENT

1. Inleiding

In het kader van een oecologisch onderzoek van de spinnenfauna van akkeroecosystemen wordt momenteel een intensieve bemonstering van enkele akkertypes te Melle met diverse methodes uitgevoerd. In de winter van 1985-1986 werden vijf mannetjes van Centromerus persimilis (O.P.-Cambridge) met vrije bodemvallen gevangen. De vallen stonden opgesteld in de smalle rand van een perceel waarop in 1985 voedermaïs was ingezaaid. De exacte vangstplaats is gesitueerd in Figuur 1. De exacte vangstdata zijn als volgt : 21.X-05.XI.1985 : 1 mannetje; 05-21.XI.1985 : 2 mannetjes; 21.XI-07.XII.1985 : 1 mannetje; 18.I-05.II.1986 : 1 mannetje.

2. Determinatie

Centromerus persimilis is een zeer kleine Centromerus-soort. De gemiddelde afmetingen die in de literatuur worden gegeven zijn ongeveer 1,25 à 1,50 mm voor de totale lengte. Net zoals bijvoorbeeld bij Centromerus serratus (O.P.-Cambridge), C. dilutus (O.P.-Cambridge) en C. arcanus (O.P.-Cambridge) bezit de tibia van de vierde poot maar één dorsale stekel.

De genitaalorganen zijn van beide sexen voldoende karakteristiek. Het cymbium van de mannelijke palp bezit achteraan een sterke, relatief puntige verhoging die over de tibia van de palp gebogen ligt. Ook het paracymbium is voldoende typisch. Van deze soort zijn o.a. figuren te vinden in LOCKET (1962), LOCKET & MILLIDGE (1953), LOCKET, MILLIDGE & MERRETT (1974), MILLER (1958), THALER (1983) en WIEHLE (1965).

MILLER (1958) spreekt echter van Centromerus strandi Miller, een soort die later met C. persimilis werd gesynonymiseerd (LOCKET, 1962). Volgens de regels van de zoölogische nomenclatuur geniet de naam persimilis de voorkeur. Dit wordt door alle latere auteurs gevolgd.

3. Verspreiding

Centromerus persimilis werd nog maar één keer in België gevonden. Het is Rudy Jocqué die op 28.II.1974 op de Kalmthoutse heide een wijfje vangt en deze soort als nieuw voor de Belgische fauna signaleert (JOCQUE, 1977). De vangst te Melle betreft dus de tweede waarneming voor ons land en tevens de eerste vangst van mannetjes.

Opvallend is overigens ook de grote zeldzaamheid van C. persimilis in de rest van Europa. De soort is naast België ook gemeld van de Britse Eilanden, Nederland, Oost-Duitsland, Tsjechoslovakije, Finland, Zweden, Oostenrijk, Zwitserland en Polen. Alle tot nu toe bekende vangsten zijn samengevat in Tabel 1 en op een kaartje ingetekend (Figuur 2).

4. Habitatpreferentie

Het is onmogelijk om uit de weinige habitatopgaven uit de literatuur een éénvormige preferentie af te leiden. De soort werd door MILLER (1937) gevangen in een relatief vochtig bos en in een moeras. Ook KRONESTEDT (1968) vangt C. persimilis op tamelijk vochtige plaatsen met een goed ontwikkelde strooisellaag. De vangst te Kalmthout gebeurde op een stuk gebrande heide (JOCQUE, 1977). De akkerrand waarin wij de soort aantreffen is matig vochtig en heeft een goed ontwikkelde strooisellaag.

5. Fenologie van de levenscyclus

Centromerus persimilis wordt in bodemvallen gevangen van in de herfst tot in de lente. De verdeling van alle vangstgegevens over de maanden van het jaar is als volgt :

S	O	N	D	J	F	M	A	M
IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
1/3	3/0	2/0	1/0	1/0	0/1	5/0	2/2	2/1

6. Collectie

Van de vijf gevangen mannetjes van Centromerus persimilis (O.P.-Cambridge) wordt één mannetje bewaard in de collectie van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (K.B.I.N.) en één mannetje in de collectie van de Rijksuniversiteit Gent (R.U.G.). De overige drie mannetjes blijven in de privécollectie van de auteur bewaard.

7. Dankwoord

Dank aan het Instituut tot aanmoediging van Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw (I.W.O.N.L.) voor de financiële steun. Dank aan R. BOSMANS voor de hulp bij het opzoeken van literatuur.

8. Referenties

Jocque, R., 1977. Contribution à la connaissance des araignées de Belgique. IV. Biol. Jb. Dodonaea, 45: 141-149.

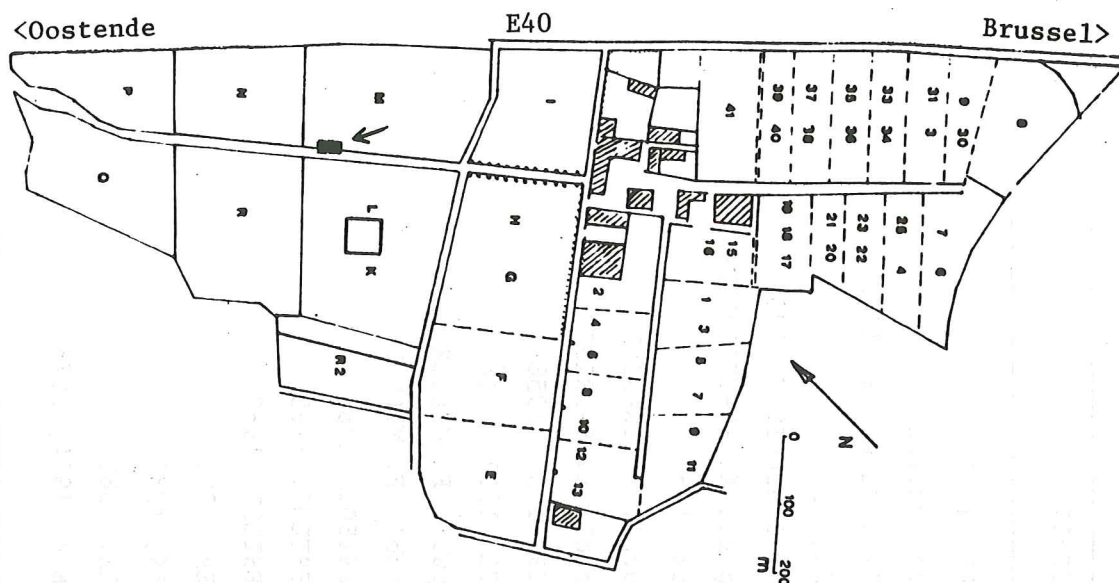
Kronestedt, T., 1968. Notes on the Swedish species of the genus Centromerus F. Dahl (Araneae, Linyphiidae). A faunistic report with ecological remarks Entomol. Ts. Arg., 89(1-2): 111-127.

Locket, G.H., 1962. Miscellaneous notes on Linyphiid spiders. Ann. Mag. Nat. Hist., 13(5): 7-15.

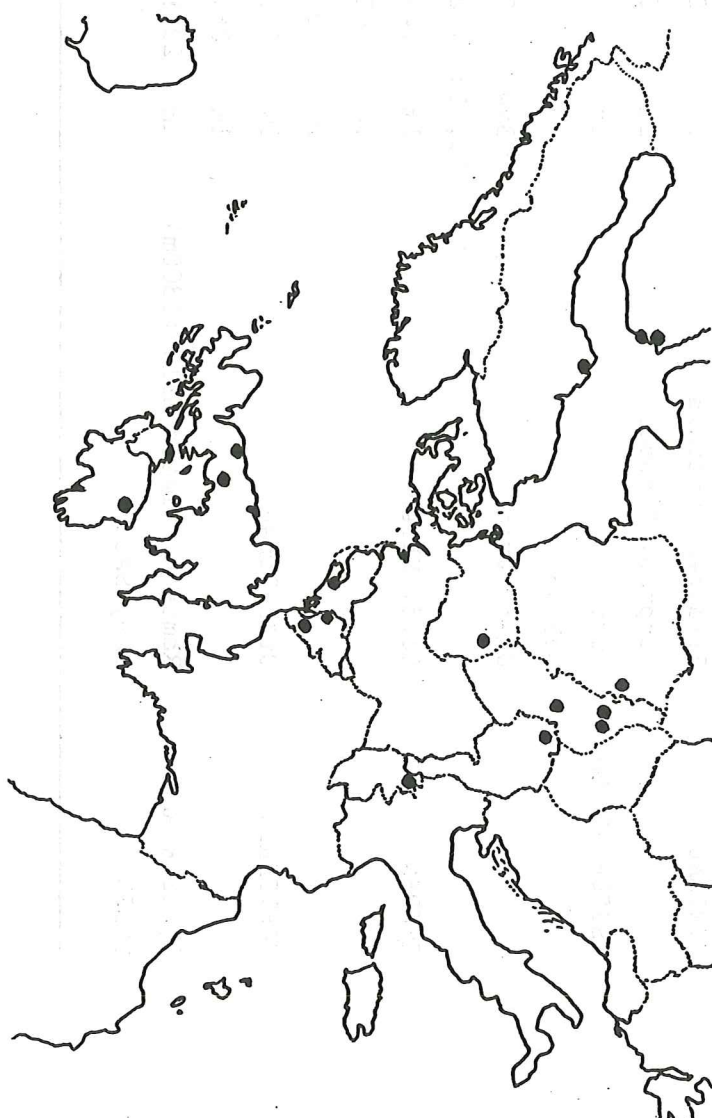
Locket, G.H. & Millidge, A.F., 1953. British Spiders, 2: 1-449, Ray Society

LAND	VINDPLAATS	AANTAL	DATUM	PUBLICATIE
BELGIE	Kalmthout	1w	28.II.1974	JOCQUE, 1977
BRITSE EILANDEN	Melle	5mm	21.X-07.XI.1985	huidig artikel
	Femagh, Carlow, Ierland	1w	1909	LOCKET & MILLIDGE, 1953
	Malham Cove, Yorkshire	1m	.IX.1966	LOCKET, 1962
	Northumberland	w?	-	LOCKET & MILLIDGE, 1953
NEDERLAND	ten zuiden van Amsterdam	1w	.V.1966	ongepubl. A. K.-GESCHIERE
OOST-DUITSLAND	Oelsa	2m	29.III.1961	WIEHLE, 1965
FINLAND	Parainen, Onttala	1w	21.IV.1968	ongepubl. M. SAARISTO
	Korppoo, Ävensor	2m	27.IV.1968	ongepubl. M. SAARISTO
TSJECHOSLOVAKIJE	Turo	1m	20.X.1936	MILLER, 1937, 1958
	Dubovo	1w	17.XI.1934	MILLER, 1937, 1958
	Olsi, Brno	3ww	21.IX.1964	ongepubl. F. MILLER
ZWEDEN	Lovö, Kärsö	1m, 1w	05.XI.1964	ongepubl. F. MILLER
		1m	14-21.III.1965	KRONESTEDT, 1968
	Orth-Donau	1m	03-16.V.1965	KRONESTEDT, 1968
		1m	04-22.V.1967	KRONESTEDT, 1968
OOSTENRIJK	Orth-Donau	1w	24.IV-05.V.1972	THALER, 1983
ZWITSERLAND	Ramosch, Plattla Mala (1300m)	1m	06.X-26.X.1972	THALER, 1983
		2m	20.III-17.IV.1971	THALER, 1983
	Nowy Sacz			STAREGA, 1974, 1976
POLEN				

TABEL 1 : Bekende vangsten van Centromerus persimilis (O. P.-Cambridge) in Europa.

FIGUUR 1 : situering van de exacte vindplaats van Centromerus persimilis (O. P.-Cambridge) binnen de rijksproefhoeve te Melle.

FIGUUR 2 : verspreiding van Centromerus persimilis (O. P.-Cambridge) in Europa.

London.

- Locket, G.H., Millidge, A.F. & Merret, P., 1974. British Spiders, 3: 1-314, Ray Society, London.
- Miller, 1937. Neue Spinnenarten (Araneae) aus der Cechoslovakischen Republik. II. Festschr. Embr. Strand, 2: 563-570.
- Miller, F., 1958. Beiträge zur Kenntnis der Tschechoslovakischen Spinnenarten aus der Gattung Centromerus Dahl. Acta Societatis Entomologicae Cechosloveniae, 55(1): 71-91.
- Starega, W., 1974. Materialien zur Kenntnis der Verbreitung der Spinnen (Aranei) in Polen. Fragm. Faun., 19: 395-420.
- Starega, W., 1976. Spinnen (Aranei) der Pieninen. Fragm. Faun., 21: 233-330.
- Thaler, K., 1983. Bemerkenswerte Spinnenfunde in Nordtirol (Österreich) und Nachbarländern : Deckennetzspinnen, Linyphiidae (Arachnida : Aranei). Ver. Mus. Ferdinandeum, 63: 135-167.
- Wiehle, H., 1965. Beiträge zur Kenntnis der Deutschen Spinnenfauna. IV. Mitt. Zool. Mus. Berlin., 41(1): 11-57.

- - - - -

DEUXIEME OBSERVATION, EN BELGIQUE, DE CENTROMERUS PERSIMILIS
(O.P.-CAMBRIDGE) (REPARTITION DE CETTE ESPECE EN EUROPE).

Dans le cadre de recherches écologiques d'Araignées des champs, d'intensives récoltes ont été faites à Melle.

Au cours de l'hiver 1985-1986, 5 ♂♂ de Centromerus persimilis (O.P.-CAMBRIDGE) furent capturés dans des pièges placés en bordure d'une parcelle où fut semé, en 1985, du maïs.

L'auteur cite ensuite les dates exactes et signale qu'il s'agit d'une araignée de très petite taille (1,25 à 1,50 mm).

Les organes génitaux des deux sexes sont très caractéristiques.

Comme chez C. serratus (O.P.-CAMBRIDGE), C. dilutus (O.P.-CAMBRIDGE) et C. arcanus (O.P.-CAMBRIDGE), le tibia de la patte IV porte une seule épine dorsale. Miller (1958) cite cependant une C. strandi Miller, espèce qui sera plus tard mise en synonymie par Locket (1962) sous le nom de C. persimilis (O.P.-CAMBRIDGE).

Suivant les règles de la Nomenclature Zoologique, persimilis à la priorité, ceci est d'ailleurs suivi, depuis lors, par tous les auteurs.

Centromerus persimilis n'était connu, en Belgique, que par la capture d'une ♀ à Kalmthout, le 28.II.1974 (R. Jocqué).

La capture à Melle représente donc la deuxième mention de cette espèce en Belgique et en même temps le 1er ♂ trouvé chez nous.

Sa répartition actuelle en Europe se présente comme suit: Grande-Bretagne, Pays-Bas, Allemagne de l'Est, Tchécoslovaquie, Finlande, Suède, Autriche, Suisse et Pologne.

Habitat préférentiel: Peu de renseignements existent dans la littérature au sujet de son habitat préférentielle. Toutefois MILLER (1937) et KRONESTEDT (1968) signalent cette espèce d'endroits humides.

L'exemplaire de Kalmthout provient d'une parcelle de bruyère brûlée à proximité de litière humide.